

En helhedspædagogisk forståelse af leg

Leg er kernen i pædagogikken i vores institutioner. I hvilken grad har personalet et fælles begrebsapparat for at arbejde med legen?

Indledning

I bogen "Leg, oplevelse og læring" skriver Ole Fredrik Lillemyr om helhedspædagogisk syn på leg og læring. Vi snakker meget om leg i børnehaven, og hverdagen er præget af leg. Men hvordan betragter vi voksne i børnehaven legen? Har vi et fælles begrebsapparat for at forstå dens rolle i børns børnehaveliv? Denne korte artikel er ment som et grundlag for en fælles platform for at forstå legens rolle i børnehaven. Du finder observationsskemaer og flere andre artikler om leg her på JAGOO.

Kendetegn ved leg

Der findes forskellige definitioner på leg, som ikke nødvendigvis gør begrebet klart for alle. Det kan være nyttigt at se på visse træk, som er typiske for legen.

- Leg er en typisk aktivitet blandt børn
- Legen er lystbetonet og giver glæde og fryd
- Leg er en frivillig aktivitet, som barnet selv vælger at deltage i
- Leg er for barnet "som om", den ligger udenfor den virkelige verden
- Leg indebærer, at der skabes en vis orden (en struktur med for eksempel regler)
- Leg er lokaliseret til et bestemt sted og til en bestemt tid
- Leg indebærer spænding
- Leg er et udtryk for en indre drift
- Leg er forberedelse til voksenalderen

Lillemyr, 2004, s. 39

Forskellige typer leg

Sansemotorisk leg

Dette er en type leg, hvor handling eller funktion gentages for morskabs skyld.

Rolleleg

I rollelegen tager børn forskellige roller, ofte med flere børn i samspil.

Regelleg

Her er legen styret af et sæt regler, som danner rammen for legen. Her ser man også ofte, at der er flere børn i samspil.

Bevægelsesleg

Dette er en typisk vild leg, hvor bevægelse er det centrale.

Konstruktionsleg

Her er det eksperimenter med genstande, som er det centrale. Bygning med træklodser, lego og andet materiale.

Fire dimensioner i et helhedspædagogisk syn på leg

Indremotiveret

At legen motiveres indefra, er en vigtig dimension. Det er barnets lyst, ønske, behov eller spænding, som udløser legen. Derfor ligger der så meget læringspotentiale i legen. Når barnet har en selvmotiverende drivkraft mod forskellige typer legeaktiviteter, skaber det jo motivation for den læring, legen kan generere. Legen gentages også ofte, noget som vil kunne føre til forstærkning af læringen.

Sætter virkeligheden til side

Barnet har en iboende kraft. Det kan ved hjælp af sin fantasi sætte virkeligheden til side og definere sin egen virkelighed for en tid. I denne som-om verden gælder hverdagens normer og hårde konsekvenser ikke. Her kan barnet udforske og afprøve uden, at det mister kontrollen.

Barnet har kontrol

Barnets deltagelse i legen er kontrolleret af barnet selv. Barnet deltager i udformningen af legen og andres rolle.

Samspil og kommunikation i legen

I legen gives signalet "dette er leg – det, der sker inden for disse rammer, er ikke virkeligt." Det er legens iboende form, som fortæller barnet dette. Barnet må kommunikere på flere planer, og forstå de regler, som etableres undervejs. I rolleleg med flere børn, kan det være ret kompliceret information, barnet må håndtere for at legen skal fungere godt for alle. Læring om kommunikation og andres behov er måske legens mest åbenlyse læringsområde.

Legen i børnehaven

Følgende spørgsmål (og mange flere) kan være fornuftige at stille sig i børnehaven: hvordan fungerer legen i din børnehave? Har I observeret legen? Har I lavet en lille oversigt over, hvad der leges, hvor og med hvem? Hvordan er det med de voksne? Har I diskuteret i hvilken grad voksne bør deltage i legen?